

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Joannis Pierii Valeriani Bellunensis Hieroglyphica, Sive De
Sacris Ægyptiorum Aliarumque Gentium Literis,
Commentariorum Libri LVIII**

Valeriano, Pierio

[Lipsiae] ; Francofurti Ad Moenum, 1678

Taras.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14259

autem argumentum id omne ad Ægyptiorum maxime disciplinam, tuque. Vir amplissime, libenter auscultare me visus es, meamq; dilectionem amici reliqui non improbarunt. Proinde rogasti me, ut qua super Delphino & Polypo huiusmodi differuissem, ea scriptis explicata tibi darē, pelle te per otium rem diligentius examinare. Feci quod peteras, idq; libenter admodum, quod magnopere gaudebam datam mihi occasionem, qua possem tibi tam studioso, tam pio, tam plane probo Principi in ea morem gerere, in qua per dies aliquos industriam ego meam, quantum acunq; esse poterit, exercuissem. Misi igitur ad te pisces eos duos quos poposceras, atq; ea simul omnia, qua illis capiendis in verriculo deprehensa sunt. Nam multa Delphinus dum mare cauda verrit in sagem immisit: & Polypus cirris, & quibus exasperatur cotyle donibus fretus plorata secum attraxit nullo discrimine congesta. Ea utiliane essent, an inutilia, nolui meum esse iudicium sed ipsum recte prout eductum erit, cum tota praeda protinus afferendum ad te curavi. Tuum erit, qua usui fore videbuntur, verriculo in siccum attrahito, seligere: qua minus ad rem facient, ejicere. Sed ante aqua ad completum figurarum, quas explicaturi sumus, aggrediamur, necessarium esse visum alterutrius simplicia significata percurrere: ut habita singulorum cognitione, facilius coagmentationem ipsam conficere possimus.

DE DELPHINO.

INCOLUMITAS. CAP. I.

Est enim
præcipue
Φιλάν-
θεωσ
quintiam,
ajunt.
πανθεα-
57v.

Incipientes igitur a Delphino, id imprimis referre libet, quod totiens in humani generis beneficium accessit: quippe plerisque mortalium extremo vite periculo laborantibus ab animali hoc sponte auxilium allatum. Neq; enim temere frænatus Delphinus pictus, incolumitatis indicium fuit, quod dicitur procul ob multos ab undis ejus opera servatos factum opinamur. In Neptuni siquidem templo, quod apud Isthmon erat, visebatur Palæmon puer super Delphino ex auro & ebore confectus, quem Herodes Atheniensis dicaverat. Nam & Palæmoni nautæ pro incolumi navigatione vota faciunt. Idem enim & Melicerta & Portunus est, cui, ut apud Virgilium habetur, servati votum solvunt in litore nautæ, ut Glauco, & Panopææ.

TARAS. CAP. II.

Delphinus,
δελφινός-
σιμος,
dicitur.

Quod vero signum in argenteo numo Delphino vehitur, TARAS is est, ut etiam indicat inscriptio, de quo Aristoteles meminit Tarentinorum politia, apud quos numisma Numū dicit appellari, in quo Taras Herculis Delphino vectus. Quamquam apud Asiaticos quoque puerum Delphino indidentem fuisse in numis, tradit Strabo. Sed Phalantum Lacedæmonem memorat Pausanias, qui Tarentum coloniam duxit, priusquam Italiam attingeret, naufragium in Crisæo mari fecisse, cui Delphinus opem tulerit, sublatumq; dorso in litus incolumem exposuerit. Stesichorus historiam huic similem Crithei testimonio recenset, Talemachum Ulyssis filium cum adhuc puer in alto maris litore lustraret, in subjectas aquas corruisse, mox Delphinatorum beneficio receptum, qui puerum surrexerint, & exposuerint: idcirco patrem Delphinatorum in signe postmodum studiosius adamasse, eamque sculpturam & in ense, & in scutis habuisse, & in annulo usum pro sigillo. Quare apud Lycophronem eum δελφινόσιμον appellari comperias, quod etiam de causa forte dictum existimes, quod Philostratus eum subsimum fuisse dicit. Delphini vero & simo admodum rostra sunt, unde animal Repandirostrum, Pacuvio. Et Simonis nomine gaudent appellari, quasi vocem intelligant. Ut vero in eum mittamus Arionem Delphini opera & vectione, de latrone nautarum manibus liberatum: cuius rei testimonium diutissime in Tanaro habitum donarium, ex ære Delphinus cum incidente Arione, quod argumentum in numis etiam cūsum vidi, eum quippe nudum Delphino vectum dextera victoriam prætereantem, lava Iyram suslinere. Prætereantem Hesiodi poeta per errorem in templo Nemai Jovis ab incolis trucidati cadaver, quod in mare fuerat a percussoribus abjectum, a Delphino inter Locridem & Eubœam expositum: & Melicertæ corpus, quod in Isthmo Delphinus exposuerat inventum a Syphis. Virginem quamdam Lesbiam vetusti authores tradidere cum amatore suo demerfos in aquam, Delphinatorum auxilio incolumes evasisse. Veteres deniq; Delphinum tan-

At a veneratione profequebantur, ut eum neq; venarentur, neq; ullo pacto lædere fas judicaret: quæ quidem religio in ætatem usque nostram propagata est, cum multos reperias, qui Delphinum vel interficere, vel vesci ea de causa scelus putent: quod quædam illi sint cum humano genere commercia, promptuariumque sit navigantibus auxilium.

BACCHUS. CAP. III.

Quod vero Delphinum Baccho adpingunt, non solum ad fabulam spectat, sed etiam ad historiam: quod vinum marina aqua mixtum facilius conservatur, ut Columella scribit se ab agricola patruo didicisse. Et Dionysius hac de causa ad mare fugisse fingitur, quod apud Athenæum habemus. Cur vero aqua maris adeo vino conferat, rationem & Plinius & Dioscorides & alii tradidere.

AOPLO DELPHICUS. CAP. IV.

At qui non neptuno & Baccho solum, verum etiam Apollini Delphines dedicantur, multasque ^{Quia Neptunus Delphinum inter sidera retulit. Hyginus in fabulis, & Astronomeus.} ejus aras apud Græcos Delphinis insculptas fuisse, Plutarchus attestatur. Ad hæc nonnulli addunt, Apollinem Delphini specie adnasse ad Delphos, apud quos præcipue colitur, quamquam Delphi antea fuerant Neptuno sacri, uti Calauria Trœzeniorum insula Apollini, quæ loca mox dii ipsi invicem permutarint, ut apud Pausaniam est. De Calauria tamen nescio quid diversum tradit Stephanus, cujus opus *De gentibus*, Hermolaus Byzantius in compendium redegit. Quantum vero pertinet ad Apollinem in Delphinum transmutatum, Creticum commentum ajunt: illi enim Apollinem totius salutis auctorem celebrabant, neq; quemquam ullum evadere infortunium arbitrabantur, nisi Apollinis ope fospitaretur: ad quod forte tacite respexit Horatius, Sermonibus, ubi se garruli cujusdam importunitatem, qui hominem necabat, evasisse gavisus ait, *Sic me servavit Apollo: quamvis de foro loquatur, quo nugatur ille in jus tractus fuerat: ibi enim erat Apollinis templum, Cretes denique ab unoquoq; malo liberationem Apollini ferebant acceptâ. Nam & quod fabulæ fabulantur homines in Delphinos transmutatos, ea de causa confictum ajunt, quod Delphinis ducibus nautæ servati fuerint.*

PERICULORUM FUGA. CAP. V.

A pud nostros etiam vulgo Delphini sunt tuti receptus indicia: quippe qui quotiès futuram tempestatem præsentunt, in portus accurrere, deq; undis exilire cernuntur, quasi velint reliquos invitare, ut in stationes prope se recipiant, neq; navigia alto credant. D. etiam Thomas Delphinum ait futuræ tempestatis prognosticum esse minime contemnendum, ubi visus fuerit in maris superficie frequentius se vibrare, aut plures quodammodo lascivire inter se colludètes. Causam Philosophi deprehendere, quod hyemali procella ingruente, confurgunt exhalationes ab imo mari, quæ hyemis fomenta suggerunt, calorq; tunc in Delphinis excitatur: caloris vero cum propria sit agitatio, evenit ut idem animal sæpius emergat, seque frequentius ostendet. Vnde illud apud Plinium, *Delphinos tranquillo mari lascivientes, statum ex qua veniunt parte præagere.*

INPERIUM MARIS. CAP. VI.

Ita vero Delphinus maris regem significat, ut pro aqua marique ipso passim in numis excudatur. ^{An quia locissimè omnium animalium, cre ac telo. Pl. l. 9. c. 8. Neronis Agrippæ & Naphidii numi.} Præcipue autem Suii Neptunus sub Delphinis imagine colebatur. Neptuno vero aquarum Domino nullo non in signo ejus adsculpebatur. Pulcherrimus extat numus, cujus inscriptio est, *NERO. CLAUDIUS CÆSAR AUG. GER. P. M. TRI. P. IMP. PP.* ubi Neptunum ipsum videas in portu sedentem, id enim quietis indicium: dextera termonem terræ adprimentem, quod signum navigationis est in portum fossilem: læva vero Delphinum amplectentem, quod maris blanditias & tranquillitatem ostendit, iramq; & commotionem fluctuum omnem ibi demolitam. Ibidem celeberrima illius ædificiï forma est, cum inscriptione, *POB. OST.* In qua quidem portus illius effigie naves diversi generis minutissima figura elaboratas, non sine magna artificis commendatione conspicias. Atq; ut hinc hieroglyphicum, quo de agitur, interpretari aggrediamur, epigramma Græcum extat, cur Cupidinis signum una manu Delphinum, altera flores contineat, in hunc modum interpretatione facta:

Ὀὐδὲ